

GAZETA LWOWSKA.

Z dodatkami kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł. miesięcznie 1 zł. 75 centów waluty austr. — Inscrycja w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya austriacka. — Ameryka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Belgia. — Włochy. — Niemce. — Turcyja. — Afryka. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

Monarchya Austriacka.

Sprawy krajowe.

(Posiedzenie izby deputowanych z 26. lipca.)

Początek posiedzenia o godzinie 10. i minucie dwunastej. Prezyduje dr. Hein.

Na ławie ministeryalnej pp. de Schmerling, de Plener, de Lasser, hr. Degenfeld, br. Pratobervera i hr. Wickenburg.

Petycyje odczytano w treści, poczem nastąpiła dyskusya specjalna o ustawie względem zniesienia lennictw.

Brinz jako sprawozdawca zachowuje sobie głos na ostatek.

Zybliekiewicz wnosi poprawkę, aby w tytule ustawy opuścić nazwę Galicyi i Bukowiny, iż w krajach tych nie ma lennictw.

Poprawka ta podana pod głosowanie, upada.

Brauner mówi przeciw §. 1 wniosku większości, gdzie przyznano kompetencyę rady państwa szerszą niż w tym przedmiocie. Powątpiewa o przyjęciu wniosku w izbie wyższej i otrzymaniu najwyższej sankcyi. Uważa stosunek lenniczy za przestarzały i dodaje, że zniesiony być powinien. Chociaż nie jest urzędnikiem, zajmował się jeszcze w r. 1848 wielką sprawą uwolnienia gruntowego od ciężarów średniowiecznych. Dziś chodzi przedewszystkiem o wolność i autonomię krajów. Tędy projekt do niniejszego prawa jest zdaniem jego tylko dla tego, aby czas zapełnić, nim rada państwa będzie mogła być ogłoszona za radę zupełną.

Prezes: Wszystko to nie należy do dyskusyi specjalnej.

Brauner rozbiera dalej kwestyę autonomii.

Prezes: Proszę nie odstępować od §. 1.

Mowca przechodząc do treści prawa, rozbiera szczegółowo polityczne stosunki Królestwa czeskiego, objaśniając je ze stanowiska historycznego, zastrzegając jednak, że się opiera zawsze na dyplomie z dnia 20. października. Dotyka wreszcie kwestyi kompetencyi.

Prezes: Kwestya kompetencyi jest już rozstrzygnięta poprzedniczą uchwałą izby.

Brauner odwołuje się do izby, aby mógł dalej rzecz prowadzić.

Prezes: Proszę mówić dalej.

Brauner: W rzeczy tej może zajść przeciwieństwo między Królem czeskim a Cesarzem austriackim co do finansowej strony sprawy. Projekt ustawy narusza autonomię kraju, któremu jedynie przysługują prawa podobnych wyłączeń. Zbija następnie twierdzenie, że przywileje były nadane stanom a nie krajom. Co Cesarz ś. p. Franciszek I. przyznał pod względem dóbr koronnych, stosuje się także i do lennictw korony. Miałaby rada państwa mieć kompetencyę zezwolić np. na sprzedaż królewskiego zamku na Hradszynie. Następnie mowca zwraca się przeciw wyrażeniu dr. Giskry, ubliżającemu koronie czeskiej, i potępiwszy to wyrażenie już dla tego, iż korona ta ma ozdobić skronie Najjaśn. Pana, przechodzi do wywodu praw historycznych czeskich od najdalszej starożytności.

Prezes: Wszystko to nie należy do §. 1.

Brauner: Korona i klejnoty koronne nie mogą być sprzedane, chociażby koronacya miała być tylko czczą ceremonią. Podobnie rzecz się ma i z lennictwami. Ublizono tu pamięci świętego Czechom króla Ottokara II.

Prezes: Wzywam pana cztery razy do porządku, a teraz odbieram głos.

Brauner protestuje odwołując się do ludów Austrii.

Prezes wzywa go, aby umilkł i usiadł.

Rieger: Wszyscy popieramy protestacyę mowcy.

Prezes: Wzywam pp. Riegera, Braunera i wszystkich do porządku.

Rieger: Uczyni pan to.

Cała prawa strona i prawie centrum z małym wyjątkiem opuszczają izbę.

Br. Doblhoff zabiera głos za §. 1 wniosku większości, lecz mówi tak cicho, że go ledwie można dosłyszeć w loży sprawozdawców.

Przemawiali jeszcze następnie dep. Mogielnicki, Zybliekiewicz, Brinz. Poprawka Belcredego upadła. §. 1. wniosku większości z poprawką Doblhoffa przyjęty.

(Sejm kroacki.)

Na posiedzeniu sejmu kroackiego dnia 20. b. m. odczytano dwa wnioski biskupa Strossmajera, jeden ażeby sejm ujął się o kolegium św. Hieronima w Rzymie, ażeby nie wpadło w ręce nieprzyjacielskie Francuzów albo Włochów, a drugi, ażeby sejm poparł wzniesienie biskupstwa Agramskiego do godności arcybiskupstwa Kroacyi i Sławonii, co też zgromadzenie odesłało do sekcyi. Pan Aksamowicz wniósł prośbę, ażeby reprezentacya graniczników udała się do Wiednia, mając wiadomość, że Jego ces. Mość zezwolił na przyjęcie tej deputacyi.

Zagrabie, 24. lipca (wieczorem). Na dzisiejszem posiedzeniu sejmu krajowego odbyła się przysięga nowego wice bana Zidarica. Nastąpił potem dalszy ciąg dyskusyi nad sprawozdaniem wydziału centralnego, i uchwalono co następuje: Uznaje się tymczasową organizacyę królewskiej rady namiestniczej jako narodowi odpowiedzialnego dykasteryum nadwornego na zasadzie art. 14 i 15 z r. 1790 i 91, jakoteż organizacyę tabuli banalnej; jednakowoż ostateczne urządzenie władz krajowych na drodze prawnej zostawia się sejmowi krajowemu; uznaje się także prowizoryczną organizacyę królów. dykasteryum nadwornego jako odpowiedzialnej najwyższej władzy trzech królestw, ale zarazem postanawia się upraszać najpokorniej Najjaśn. Pana, aby raczył królewskie dykasteryum nadworne zmienić na królewską kancelaryę nadworną trzech połączonych królestw, która miałaby to samo znaczenie co węgierska kancelarya nadworna i c. k. ministrya. Uchwalono także petycyę do Najjaśn. Pana o prowizoryczne urządzenie tabuli septemwiralnej w Zagrabiu. Co do kwestyi, czy wysłać członków do rady państwa, przedłożono trzy wnioski: Wniosek wydziału centralnego, aby względem tej kwestyi nie obradować aż po ustaleniu stosunków z Węgrami, i za porozumieniem z nimi; wniosek Prica, wysłać posłów do rady państwa, lecz jedynie dla widoków politycznych i wspólnych interesów wszystkich krajów austriackich, a to jedynie na drodze konstytucyjnej i na zasadzie jednakowej autonomii wszystkich prowincyi; wniosek Stojanowica nie zapuszczać się w żadne rozprawy względem tego punktu propozycyi królewskich.

(Reskrypt cesarski do Węgier.) (Dokończenie.)

„Polecamy przeto zebrany w sejm magnatom i reprezentantom, ażeby spiesznie temu wezwaniu uczynili zadosyć, albowiem wspomniane wspólne sprawy mają być bezzwłocznie, a to najpóźniej w ciągu miesiąca sierpnia wzięte pod obrady i uchwalone.

„Po dopełnieniu w myśl Naszych najwyższych zamiarów uregulowaniu stosunków Węgier do Naszych pozostałych krajów i po rewizyi pod względem zniesienia tych części ustawodawstwa z roku 1848, których przywrócenie albo zupełnie jest nie wykonalnem, albo przynajmniej bez zmiany nastąpićby nie mogło, w następujący sposób odpowiada się bez trudności na pytanie co do upraszanego uzupełnienia sejmu.

Co się naprzód tyczy unii W. Księstwa Siedmiogrodzkiego z Węgrami postanowionej nie za wolną zgodą Rumunów i Sasów, nadmienić przedewszystkiem trzeba, że unia ta nigdy nie przysłała z zupełną prawomocnością do skutku, a również faktycznie zaraz po ogłoszeniu jednostronnej uchwały rozpadła się i uważaną być ma jako niewykonalna, dopóki niewęgierscy mieszkańcy Siedmiogrodu upatrywać będą zagrożenie swoich interesów narodowych w podobnem zjednoczeniu, i dopóki również interesa i wymagania ogółu państwa nie uzyskają przy tem potrzebnej rękojmi. Z tego powodu w postanowieniach Naszych z dnia 20. października 1860 roku pozostawiliśmy unię Siedmiogrodu z Węgrami niekniętą i przygotować tylko kazaliśmy przywrócenie siedmiogrodzkiej reprezentacyi krajowej.

Inaczej się rzecz ma z Chorwacyą i Słowenią, pod względem których to królestw w piśmie Naszem odręcznym z d. 20. paźdz. 1860 do Bana wystosowanem, rozwiązaniu kwestyi co do stosunku tych krajów do Królestwa węgierskiego zachowaliśmy do późniejszego orzeczenia.

„Historyczne stosunki tych królestw do korony węgierskiej, zarówno pod względem prawa ich reprezentacyi na sejmie węgierskim, jako też pod względem wewnętrznego ich zarządu i wymiaru sprawiedliwości w wyższych nawet posadach znaczące zmienionemi zostały przez ustawodawstwo z roku 1848, a nawet wywarły one

wpływ tak podburzający, że królestwa te wolały raczej wystąpić z związku królestwa węgierskiego, aniżeli się poddawać rozkazom ministerium węgierskiego.

„Zgodnie z wymienionem powyżej Naszem pismem odręcznym oświadczamy przeto ponownie, że pytanie to jedynie na drodze porozumienia się z sejmem chorwacko-słoweńskim może być przygotowane z dobrym skutkiem do Naszego najwyższego rozstrzygnięcia, a przeto że jednym z najważniejszych zadań magnatów i reprezentantów w sejm zgrupowanych ma być wzięcie pod obrady rozwiązania tej kwestyi, jak przy zupełnej autonomowej administracji wewnętrznej królestw Chorwacji i Sławonii można przyjąć do załatwienia pod względem tych warunków, pod jakimi królestwa te bez naruszenia stanowiska swego do całości monarchyi byłyby gotowi przystąpić do prawno-politycznego połączenia się z Węgrami i wprowadzenia takowego w życie.

„To stanowczo oznaczyć się mające urządzenie wewnętrznych stosunków konstytucyjnych nie narusza bynajmniej owego rozporządzenia, któreśmy wydali w piśmie Naszem do prezesa chorwacko-słoweńskiej dykasteryi nadwornej z 26. lutego r. b. ze względu na udział królestw Chorwacji i Sławonii w obradach zebranej teraz rady państwa co do tych przedmiotów, któreśmy chcieli w myśl art. II. Naszego dyplomu z dnia 20. października r. z. mieć rozbieżne i rozstrzygane nadal jedynie za stosownie uporządkowanym udziałem Naszych ludów, i pod względem którego to rozporządzenie, wezwanie Nasze do wyboru deputowanych na tegoroczne zebranie wydanem zostało do sejmu chorwacko-słoweńskiego.

„Równocześnie spowodowani jesteśmy zawezwać zgromadzonych w sejm magnatów i reprezentantów do obradowania nad projektem do prawa bądź to przez Mój rząd wnieść się mającym, bądź też wyszłym z inicjatywy sejmu, który to projekt zawierać ma stanowczo sformułowany zakres praw mieszkańców niewęgierskiego języka w Węgrzech przebywających pod względem ich narodowego rozwoju i języka i wzajemnych ich stosunków w administracji publicznej.

„Co się tyczy szczególnie Serbów w kraju mieszkających zachowujemy sobie pod względem rękoi ich odwiecznych praw uprzywilejowanych i ich narodowych interesów, na podstawie życzeń wyrażonych podczas odbytego ostatnim razem zboru narodowego z okoliczności powrotnego wcielenia województwa Serbskiego do królestwa węgierskiego, przesłać rozporządzenia Nasze i propozycje zgromadzonym w sejm magnatom i reprezentantom Węgier do wykonania i obradowania.

„Nakoniec spodziewamy się, że zgromadzeni w sejm magnaci i reprezentanci, przejęci ważnością teraźniejszego swego zadania, poświęcą wszystkie usiłowania swoje na szczęśliwe onego rozwiązanie, a mając przed oczyma nieuniknione wymagania zachodzących stosunków ogółu państwa, poznają, że My, dziedziczny Król węgierski, jedynie po osiągnięciu zgodzenia się co do spraw tu dotkniętych przystąpić możemy do układania się względem dyplomu inauguracyjnego. Co się tyczy aktu abdykacji JCMei Ferdynanda, pragniemy zgromadzonym w sejm magnatom i reprezentantom najlaskawiej dać niniejszem poznać, odrzucając zarazem surowo pozorny zarzut niedokładności formalnej dokumentów z tego powodu wygotowanych, że gdy Nasz Najjaśniejszy Stryj w dokumencie abdykacyjnym z dnia 2. grudnia 1848 zrzekł się korony cesarstwa austriackiego „i wszystkich pod niem połączonych królestw“, w których rzedzie niewątpliwie mieści się również królestwo węgierskie, „tudzież wszelkich innych jakbądź nazywać się mogących krajów“, natychmiast JCW. Najdostojniejszy Arcyksiążę Franciszek Karol wykonał zrzeczenie się następstwa, My w moc tego wstąpiliśmy na dziedziczny tron Nasz, i tak ową abdykację i zrzeczenie się, jako też wstąpienie to na tron wszystkim ludom Naszym obwieściliśmy uroczyście, a zatem konieczność sporządzenia nowego dokumentu, mianowicie w mającym się w tej mierze ułożyć artykule ustawy sama przez się upada.

„Zresztą oświadczamy w końcu już teraz chętnie Naszą najmiłościwszą skłonność uwzględnienia najlaskawiej prośby, jakaby Nam przy sposobności koronacji przedłożono względem darowania następstw wyroków przez sądy wyjątkowe wydanych.

„I to jest, cośmy pragnęli najlaskawiej odpowiedzieć na najuniżeńsze przedstawienie zebranych w sejm magnatów i reprezentantów, słusznie oczekując, że tak jak najszczególniejszą troskliwość zwracaliśmy ku temu, aby Nasze królestwo węgierskie pod względem samoistności swojej wewnętrznej administracji uspokojone, znajdowało niewzruszone podpory rękoi swojej przyszłej pomyślności: tak również, że zgromadzeni w sejm magnaci i reprezentanci, uwzględniając należycie stosunki Węgier do reszty królestw i krajów, przez sankcję pragmatyczną nierozzerwanie z niem złączonych, nie odmówią swojego konstytucyjnego współdziałania w tej przez Nas wytkniętej, prawnym a wspólnym interesom odpowiedniej regulacji wszystkich stosunków, które takowej jeszcze wymagają. Gdy jednakowoż bacząc na to, że nigdy nie należy się odważać na skok w administracji albo prawodawstwie jakiego kraju, jeśli się chce uniknąć głębokiego wstrząśnienia wszystkich stosunków, zniweczenia dobrego bytu i narazenia najświętszych interesów, już w postanowieniach Naszych z dnia 20. października 1860 nakazaliśmy, aby wszystkie istniejące tak dla samego kraju nader ważne, jak i dla istotnych interesów wszystkich innych krajów Naszych niezbędne ustawy i urządzenia, a mianowicie o ile się takowe odnoszą do wyszukania środków na pokrycie potrzeb całej monar-

chy w zupełnej mocy nadal pozostały i z całą energią były sprawowane, a to dopóki zmiana ich nie nastąpi w drodze konstytucyjnej; przytaczamy to więc dla pamięci zebranych w sejm magnatów i reprezentantów z upomnieniem szczerem, ażeby te Nasze rozporządzenia nadal jak najściślej wykonywanemi były.

„Zresztą pozostajemy Wam z Naszą cesarską i królewską opieką i łaską zawsze przychylni.

„Wiedeń, 21. lipca 1861.

Franciszek Józef, w. r.

Hr. Antoni Forgach, w. r.

Koloman Beke, w. r.

Ameryka.

(Wniezione bile na kongresie.)

Nowy Jork, 6. lipca. Wilson deputowany z Massachusetts podał wczoraj na porządek dzienny kongresu następujące, z przyczyny obecnej kraju sytuacji niezbędne bile:

1) Bil względem ratyfikacji i zatwierdzenia niektórych aktów prezydenta co do stłumienia insurekcji i buntu; 2) bil względem użycia ochotników do strażenia praw i własności publicznej; 3) bil względem pomnożenia ilości wojsk Stanów zjednoczonych; 4) bil względem lepszej organizacji administracji wojskowej; 5) bil względem powiększenia dzielności wojska; 6) bil względem zorganizowania milicyi ochotników pod imieniem: „gwardya narodowa Stanów zjednoczonych.“ — Senator Chandler z Michiganu oświadczył, że wnieście projekt do ustawy, aby majątności przywódców buntu na południu konfiskować i między tych unionistów rozdzielić, którzy z przyczyny powstania ponieśli straty.

Hiszpania.

(Wyroki. — Związki rewolucyjne. — Złota moneta.)

Sąd wojenny zebrany w Loja wydał po dzień 18go b. m. dwanaście wyroków w sprawie tamtejszego powstania. Jeden z obżalowanych skazany był na śmierć, siedmiu poszło na 20 lat do robót w okowach, trzech do ciężkiego więzienia; zaś jeden wolno puszczony.

— *Epoca* utwierdza się coraz mocniej w domysłach, że najnowsze wypadki w Portugalii zostają w związku z tem, co w Hiszpanii zamierzano. *Epoca* doradza, by rząd nie spuszczał z oka Lizbony i Oporto, gdzie wichrycyiele europejscy główne swojej czynności założyli ognisko.

Na mocy królewskiego dekretu będą teraz bite także monety złote w wartości 40 i 20 realów. Dotychczas były tylko dukaty mające wartość 100 realów.

Anglia.

(Zmiany w ministerjum. — Kwestya pożyczki.)

Times z 25go b. m. donosi, że sir Robert Peel został na miejscu Cardvella pierwszym sekretarzem irlandzkim bez miejsca w gabinecie. Inne zmiany w ministerjum, które rzeczony dziennik zapowiedział, potwierdzają się. Lord Herbert wstępuje znouwu jako minister wojny.

— *Times* rozbiera pytanie, czy też europejska publiczność mogłaby Amerykanom otworzyć kredyt, gdyby w czasie wojny pożyczkę zaciągnąć chcieli; i na to wręcz odpowiada, że niepodobna, bo tak północ jak i południe Ameryki otwarci się sprzeniewierzyli, odmawiając kredytorom swoim wypłaty jak najlaskawiejsze. Co więcej, Amerykanie późniejby utrzymywali, że arystokracja angielska na to tylko pożyczala, ażeby przedłużyć wojnę między braćmi, i tem samem zniszczyć instytucje wolnej Ameryki.

Francya.

(Doniesienia z Vichy. — Dyplomaci włoscy. — Wiadomości bieżące. — Sprostowanie w „Patrie“. — Doniesienia z Chin.)

Paryż, 23. lipca. Według wiadomości z Vichy był Cesarz obecny na balu, który tam przedwczoraj wieczór wyprawiali oficerowie gwardyi. Bal ten odbywał się przy świetle gwiazd na łące. Tylko na jednym miejscu urządzono namiot, pod którym tańczono kadryla. Cesarz przybył o zmroku i otworzył bal z żoną pułkownika de Sonnay. W tym samym kadrylu tańczyły damy Walewska, le Hon i de la Bedoliere. Po kadrylu opuścił Cesarz bal, który jednak trwał do północy.

— Kawaler Nigra spodziewany jest w końcu tego tygodnia znouwu w Paryżu. Według innych wiadomości wyjedzie pan Nigra aż w przyszły poniedziałek albo wtorek z Turynu. Jenerał Fleury odjeżdża zamtąd w przyszłą sobotę. Hrabia Vimercati zostanie w Paryżu, donosi *Pays*, a jeśli się oddalił, to tylko na krótki czas, bo ma tutaj misję.

— Telegram marsylski z 23. b. m. opowiada, że papieski minister wojny Merode, poróżniwszy się z jenerałem Goyon, podał się do dymisji. — Telegram nie mówi, uważa *Gaz. wied.*, czyli dymisya została przyjęta; a przytem zachodzi jeszcze i to, że *Monitor* wyraźnie dawniej jeszcze zaprzeczył, by było jakoweś poróżnienie.

— W dzienniku wieczornym wyraziliśmy, pisze *Gaz. wied.*, zdziwienie nasze, jak mogła *Patrie*, przytaczając rozprawy angielskiego parlamentu względem interpelacji pana Kinglake, rozbiierać otwarcie przypadek odstąpienia na Francję wyspy Sardynii.

Dziś zawiera *Patrie* sama w urzędowym „Doniesieniu“ za tę swoją rozprawę nie tylko nagane, lecz także zeznanie, że uwagi jej dane na przypadek cesy na Francję wyspy Sardynii, są wyrazem własnego jej poglądu, i że od rządu żadnych nie otrzymuje wiadomości.

— Jak z Chin donoszą, wybuchł w Tientsynie w stajniach oddziału artylerji francuskiej ogień, przyczem wiele koni zginęło. Dotychczas odszukano resztki z 22 koni, a 80 jeszcze nie staje.

Księżę i księżna Metternich odjechali do kąpiel morskich Trouville.

— *Patrie* utrzymuje, że jeśli nie zajdą nowe zawikłania, eskadra pod rozkazami wiceadmirała Barbier de Tivon opuści ku końcu tego lata wybrzeże syryjskie.

Belgia.

(Ich Mość Arcyksięstwo przybyli.)

Ich Mość Arcyksięstwo Ferdynand Maxymilian z dostojną małżonką swoją Karoliną przybyli dn. 23. b. m. w południe do Brukseli. W dworcu kolei oczekiwali Ich Mość przybycia Król, księstwo Brabantu i hrabia Flandryi. Rozrzewniające było przywitanie.

Włochy.

(Zamknięcie sesji włoskich. — Doniesienia z Napolu. — Wykreślenie prałatów.)

Turyń. Według turyńskiej depezy z 23. lipca wieczór odczytano w tym dniu senatowi i izbie deputowanych dekret, który odracza sesję na czas nieoznaczony. Senatorowie i deputowani byli w ciągu tej sesji mianowicie w ostatnim czasie bardzo czynni. Najważniejsze były posiedzenia w chwilach kiedy występował Garibaldi i kiedy Ricasoli prawił o tem, czego chcą i powinny chcieć Włochy; zaś uchwały najważniejsze, które przysły do skutku, są ustawy o kolejach żelaznych, zlanie długów osobnych państw w powszechną rentę włoską i pełnomocnictwo do zaciągnięcia pożyczki pół miliarda, tudzież przyjęcie Garibaldeggo ustawy o uzbrojeniu narodowem. Na posiedzeniu z 21. lipca wszczęła się także zwawa dyskusya między jenerałem Lamarmora i sławnym inżynierem a dawnym ministrem budowy Paleocapa. Chodziło o założenie portu na wyspie Sardynii. Jenerał zaprzeczał możliwość przedsięwzięcia, Paleocapa zaś bronił dodając, że powody, które jego kolega przeciw temu portowi przytacza, dałyby się zastosować przeciw każdemu portowi na morzu adryatykiem. Więc musiano się zrzec budowania każdego portu na tem morzu. Lamarmora ustąpił nakoniec, ale rzekł jeszcze, ażeby z tym portem nie stało się podobnie, jak z portem Lucifera koło Cagliari, na który wydano kilkakroć sto tysięcy franków, a potem na końcu musiano zarzucić robotę.

— *Pays* pisze: Mówią znowu z wszelką pewnością, że Król Wiktor Emanuel pojedzie we wrześniu do Neapolu. — Król ma tam przepędzić całą zimę i przenieść tu siedzibę parlamentu na czas swego pobytu.

Zbrane doniesienia z Neapolu *Monitor* tak opisuje: Wszystkie wiadomości z Neapolu mało co się różnią. Statecznej walki nie ma, same tylko pojedyncze utarczki. Bandy wyparte z jednego miejsca, występują w drugim. W tej chwili prowincya Avellino jest widownią największych zamieszek. Dzienniki włoskie donoszą, że pojedyncze oddziały zapędzają się nawet bez obawy w pobliże stolicy. Zresztą nie podobna powtarzać cały szereg wypadków, które codziennie korespondenci opowiadają, ponieważ nazajutrz trzeba by je najężej odwoływać. Jenerał Cialdini zajmuje się teraz głównie organizacją gwardji narodowej.

Z Turyuu piszą do *Constitutionnela* pod d. 20. lipca, że jenerał Cialdini ma zamiar uspokoić Neapol wprowadzeniem tam Garibaldystów, chcąc tym sposobem naprawić błąd jakiego się dopuszczono zaniedbując ich zbyt. Przy tej sposobności nadmieniają, że i senat przyjął projekt Garibaldeggo względem uzbrojenia narodu, a to dn. 20. lipca, 57 głosami przeciw 23.

— *Giornale di Roma* donosi: Z listy papieskich prałatów i dygnitarzy apostolskich wykreślono kapłana francuskiego Lopostolista i kapłana modeńskiego Paltrinieriego.

Niemce.

(Pogłoska podróży króla pruskiego do Chalons. — Układy handlowe z Francją.)

Schles. Ztg bierze za pewne i bliskie odwiedziny króla Wilhelma w Chalons. Wprawdzie nie było zaproszenia, lecz w Berlinie dawno już o tem myślano, czyby nie należało wywzajemnić się cesarzowi za odwiedziny w Baden-Baden. Być może, że król odwiedzi cesarza z Ostendy, jeżeli będzie bawił w pobliżu granicy belgijskiej, lub w Chalons, jeżeli to będzie dogodniej; jest to osobista grzeczność dwóch monarchów, których obozy znajdują się w Chalons, pod Neuss, bez żadnych nieprzyjaznych widoków.

— W ministerjum spraw zagranicznych w Berlinie odbyła się d. 25. b. m. konferencya pełnomocników względem ułożenia traktatu handlowego z Francją a Związkiem celnym. Obecny był i minister Schleinitz; i chociaż układy idą pomyślnie, nie upadły przeto zachodzące trudności.

Turecja.

(Proklamacya Fuada Baszy.)

Fuad Basza obwieszcza w Damaszku wstąpienie na tron nowego Sultana, ostre w proklamacyi wydał do mieszkańców Syrii przypomnienia i groźby, ażeby w niczem chrześcian nie krzywdzili. — Wynagrodzenia jednak swego ofiary dawniejszej rzezi potąd jeszcze nie otrzymali. Na rozkaz Fuada Baszy, naczelnik Beduinów w Han-

ranie, pojmał szejka Druzów El Atracha, ściał mu głowę i odesłał do Damaszku.

Afryka.

I rzeczpospolita murzyńska Iberyja, także swoją kreskę dorzuciła do spraw europejskich, uznając z wyrazem szczerego uczucia, Wiktora Emanuela Królem Italii.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Zagrabie, 27go lipca. Sprawozdanie sejmowe. Komitat fumeński żąda, aby administracyę portów kroacko-slawońskich przenieść z Tryestu i oddać po zarząd władz krajowych. Kongres słowacki w Sz. Marton przysłał memoryał przedłożony rządowi z prośbą aby sejm poparł go. Wniosek rządowy o wysłanie posłów do rady państwa przyjdzie pod dyskusyę we wtorek. Odczytano referat o budowlach krajowych, tudzież funduszach krajowych i rozmaitych fundacyach. Uchwalono starać się jak najusilniej, aby część majątku krajowego będąca w Węgrzech przeszła jak najrychlej pod administracyę krajową.

Kattaro, 26. lipca. Konferencya w Zabliaku między Omerem Baszą i księciem Czarnogórskim nie przyszła do skutku. Omer Basza wrócił do Mostaru z Castelnuovo.

Paryż, 27. lipca. *Pays* donosi, że jenerał Cialdini rozkazał przyaresztować kardynała Riario Sforza w Neapolu jako współwinowajcę księcia Montemileto.

Londyn, 27. lipca. Zapewniają, że Layard zastąpi lorda Wodehouse na posadzie podsekretarza stanu.

Turyń, 27. lipca. Artykuł wstępny w dzisiejszej *Opinione* pod tytułem: „Protestacya przeciw francuskiej okupacyi Rzymu“ wyświeca niebezpieczeństwa, jakie mogłyby wynikać z postępowania tak zwanego stronnictwa ruchu. Jenerał Fleury odjechał wczoraj z powrotem do Paryża.

Medyolan, 25. lipca. Dzisiejsza *Perseveransa* donosi z Turyuu: Cialdini donosi, że odkrył sieć spisku burbońskiego. Imiona wysokiej arystokracji i duchowieństwa wmięszane w spis reakcyonistów. Król Wiktor Emanuel po zwiedzeniu wystawy we Florencyi uda się na dłuższy pobyt do Neapolu, *Lombardo* donosi, że Minghetti odstąpi tekę Ratazzemu, jak tylko przywiedzie do skutku pożyczkę. Do składu nowego ministerjum mają wejść Lamarmora jako minister wojny, Cordowa finansów, Popoli rolnictwa i handlu, a może i Depretis. *Lombardo* dodaje, że wiadomość o przesileniu ministeryalnem sprawiła bardzo przykre wrażenie w Medyolanie. Ratazzi jest niepopularny w Lombardyi.

Neapol, 26. lutego. Pod Ezernią ma być utworzony obóz oszańcowany dla obrony granicy. Powstańcy rozbroili przedwczoraj gwardyę narodową w Nazardi Chiavono, w pobliżu Neapolu. W Averso uwięziono brata jenerała Bosco.

Kopenhaga, 27. lipca. Adjutant królewski będzie przyjmował margrabię Torearsę, posła króla Wiktora Emanuela. Parowiec królewski przewiezie go z Corsoer do Sonderburga, gdzie sam Król będzie go przyjmował.

Nowy Jork, 17. lipca. *Maclelan* donosi, że separatysty zachodniej Wirginii ponieśli zupełną klęskę. Summer wnosi znieść niewolę za wynagrodzeniem właścicieli. Kongres odroczoney.

Wiadomości handlowe.

Zestawienie przeciętych cen czterech głównych gatunków zboża i innych artykułów, jakie były w pierwszej połowie lipca b. r. na targach w obwodzie lwowskim, przemyskim, stanisławowskim, sanockim, czortkowskim i rzeszowskim.

	O b w ó d					
	Lwów	Przemysł	Stanisławów	Sanok	Czortków	Rzeszów
	zr. cen.	zr. cen.	zr. c.	zr. cen.	zr. cen.	zr. cen.
	waluty austriackiej					
Mec pszenicy . . .	5 17	5 58	4 59	5 59	3 92	5 72
„ zyta . . .	3 65	3 82	3 30	4 21	2 59	4 4
„ jęczmienia . . .	2 57	2 91	2 69	3 5	1 92	3 22
„ owsa . . .	1 48	1 44	1 42	1 79	1 15	1 69
„ hreczki . . .	2 71	3 8	2 35	3 28	2 18	2 91
„ kukurudzy . . .	4 50	.	3 3	3 90	2 91	4 .
„ kartofli . . .	1 .	1 33	1 68	1 .	92	1 66
Cetnar siana . . .	. 95	. 97	1 12	1 23	1 28	1 .
„ wełny . . .	. .	100 .	52 50	. .	. .	. .
„ nasienia konicza . . .	. .	. .	. .	26 .	46 .	30 .
Sąg drzewa twardego . . .	8 67	7 86	6 78	5 80	10 13	7 27
„ „ miękkiego . . .	7 .	5 90	5 3	3 82	6 22	5 20
Funt mięsa wołowego . . .	. 15	. 14	. 12	. 12	. 11	. 11½
Mas okowity . . .	. 65	. 74	. 54	. 70	. 45	. 74

T E A T R.

Dziś w teatrze niemieckim: „*Der Barbier von Sevilla*“, opera w 2 aktach, z muzyką Rossiniego.

Jutro w teatrze polskim przedstawienie towarzystwa artystów krakowskich pod dyrekcją p. Pfeiffera.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 27. i 28. lipca 1861.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7 god. zrana	324.73	+ 18.1	77.4	zachodni	sl. pogoda
2 god. po poł.	324.64	+ 23.8	48.2	"	pochmurno
10 god. wiecz.	325.34	+ 16.2	87.5	"	pogoda
Wieczór burza 0.54.					
7 god. zrana	326.08	+ 16.6	85.3	zachodni	sl. pochmurno
2 god. po poł.	325.71	+ 21.7	57.7	połudn zach.	"
10 god. wiecz.	324.98	+ 18.4	78.9	zachodni	" pogoda

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 29. lipca

Hotel rosyjski: PP. Tarnowski Mich., hr., z Wołynia. — Dochturow Mich., ros. pułk. gwardyi, z Petersburga.

Hotel angielski: Baroni Jan, z Słowity. — Kozarski Wład., z Lichwina. Łabęcki Albin, z Cykowa. — Horeth Fran., z Uniatycz. — Wollek Józ., z Dymitrowa. w Rosyi. — Rożycki Franc., z Wołynia. — Czajkowski Hippolit, z Bobarki.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 29. lipca.

PP. Brozowski Franc. Karol, pens. gub. radca. do Złoczowa. — Woronów Szym., książę, ros. pułk., do Marienbadu. — Szawłowski Ludw. do Prze-

włoki. — Łodyński Hier., do Milatyna. — Pawlikowski Wład., do Malnowa. — Morawski Roman, do Łukawiec. — Czajkowski Hippolit, do Bóbrki. — Rożycki Franciszek, na Wołyn.

Kurs lwowski.

Dnia 29. lipca

	gotówka		towarowa	
	zl.	c.	zl.	c.
Dukat holenderski	6	50	6	58
Dukat cesarski	6	53	6	60
Półimperyal zł. rosyjski	11	25	11	45
Rubel srebrny rosyjski	2	16	2	19
Talar pruski	2	6	2	9
Polski kurant i pięciozłotówka				
Galicji. listy zastawne w. a. za 100 zł.	80	60	81	60
" " " m. k. za 100 zł.	84	60	85	60
Akcyje gal. kol. żelaz. Karola Ludwika	148		150	
Galicjijskie obligacye indemnizacyjne	65	50	66	50
5% Pożyczka narodowa	80	40	81	40

Telegrafowany kurs wiedeński papierów i woksli.

Dnia 29. lipca.

Z pożyczki narod. po 5% za 100 zł. 80.85. Metaliki po 5% za 100 zł. 68.20; po 4 1/2% za 100 zł. —; po 4% za 100 zł. —. Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austrii po 5% za 100 zł. —; Węgier —. Galicyi —; Bukowiny —; Akcyje Banku narodowego sztuka 746 —; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 173.30; niższo-austr. towarzystwa eskomtoowego —.

Liście zastawne. Galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.

Wexlowy. Za 100 zł. południowo-niemieckiej waluty —. —. Lipsk za 100 talarów —. Londyn za 10 funtów szterli 138.30. Medyolan za 100 zł. waluty austriack. —. Paryż za 100 fr. —.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 6.59, dukaty ces. pełnej wagi —. korony —, półkorony —. Srebro 137.25.

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 26. lipca.

1. Pług publiczny.		2. Stan oblig. domestykaln.	
	pien.	pien.	towar.
A. Państwa.			
W austr. wal. po 5%	62.10	62.20	
Z pożyczki narod. z proc. od stycznia do lipca po 5%	81.20	81.30	
Z pożyczki narod. z proc. od kwiet. do paźd. po 4%	81.40	81.60	
Z r. 1851, ser. B. po 5%	—	—	
Metaliki po 5%	68.40	68.50	
Metaliki z proc. od maja do listopada po 5%	69.20	69.30	
dtto. " 4 1/2%	59	59.25	
dtto. " 4%	52	52.50	
dtto. " 3 1/2%	38.60	39	
dtto. " 2 1/2%	34.50	36	
dtto. " 1%	13.75	14	
Przez. do wylos. z r. 1839	115.75	116.25	
" 1854	88.75	89	
" 1860	84.15	84.25	
Przeznaczone do losowan. z r. 1860 po 100 zł.	88.40	88.60	
Renty Como po 42 lir. aus.	16.50	17	
Wylos. obl. dawn. długu państ.			
" 5%	67	68	
" 4 1/2%	58	58.50	
" 4%	50.50	51.50	
" 3 1/2%	45	46	
" 3%	42	44	
" 2 1/2%	41	42.50	
" 2 1/4%	37	38	
" 2%	32	34	
" 1 1/2%	29	29.50	
" 1%	27	28	
Przez. do los. obl. dawn. długu państ. z proc. w kraju			
" 5%	67	68	
" 4 1/2%	57	58	
" 4%	50.50	51	
B. Krajowy koronnych			
Niższej Austrii	90	90.50	
Wyz. Aust. i Salb.	87.50	88.50	
Czech	90.50	91	
Morawii	86	86.75	
Szlaska	84.50	85.50	
Syryi	87	88	
Tyrolu	87.50	88.50	
Kar., Krainy. Wyh.	87.50	88.50	
Węgier	68.50	69.25	

3. Akcyje.		4. Listy zastawne.	
	pien.	pien.	towar.
Banku nar.	748	749	
Inst. kred. dla handlu po 200 zł. w. a.	173.30	173.50	
Niż.-austr. tow. eskomt. po 500 zł.	593	595	
Póln. kolei po 1000 zł. m. k.	1953	1955	
Tow. kolei żel. państwa po 200 zł. m. k. czyli 500 fr.	266.75	267.25	
Kol. Ces. Elżbiety po 200 zł. 168.	168	168.10	
Polud.-póln.-niem. kolei k. m. po 200 zł. m. k.	120.50	121	
Kolei Cisy po 200 zł. m. k. po 140 zł. (70%) wpłaty	147	147	
Centr. kolei państ. lomb.-wen. i centr. - włeskiej			
Kolei żel. po 200 zł. w. a. czyli 500 fr. z wpłaty	220	222	
160 zł. (80%)			
Kol. Kar. Lud. po 200 zł. m. k. z wpł. po 146 zł. (70%)	147.75	148.25	
Kol. Preszb. Tyrn. I. emis. po 200 zł. m. k.	18	19	
dtto. II. emis. po 200 zł. m. k.	78	80	
Kolej Bustehradzka po 500 zł. m. k.	680	685	

5. Obligacye z prawem pierwszeństwa.		6. Loży.	
	pien.	pien.	towar.
Kolej Elżbiety po 5% za 100 zł. m. k.	96.75	97.25	
detto detto w srebrze uproc. za 100 zł. w. a.	103.50	103.70	
Tow. austr. kol. państwa po 500 fr.	143	143.50	
Kol. póln. po 100 zł. m. k.	98.50	99	
Kol. Lomb. wen. po 500 fr.	137	138	
Kol. Gioggn. za 100 zł.	80	81	
Tow. żeg. par. na Dun. za 100 zł. m. k.	98	98.50	
Lloyda za 100 zł.	83	86	
Inst. kred. dla handlu po 100 zł. w. a.			
	117.60	117.80	

7. Kurs złota.	
	pien. towar.
Dukaty ces. men.	6.59 1/2 6.60
dtto. pełnej wagi	6.59 10 6.60
Korona	19. — 19.05
20 frankówka	11.04 11.05
Rosyjski impery.	11.34 11.37
Talar związkowy	2.06 2.07
Srebro	137.25 137.50
Kurs korony w k. kasach	13 zł. 55 c.

KRONIKA.

W Wenecyi d. 21 b. m. odbyła się na placu św. Marka zwykła gra loteryjna, tak zwana Tombola. W chwili przed zaczęciem, jak pisał Osservatore triestino i Tr. Ztg. wybuchły dwie piardy, jedna kolo hotelu del Gallo, druga kolo hotelu della Luna; obie w poblizu placu św. Marka. Z tego zład skutku nie było, ani w grze przerwy. Owszem cała zabawa przeszła spokojnie i w zupełnym porządku.

(Statystyka ministrów hiszpańskich z 27 lat.) Dzienniki madryckie podały ciekawy tabelaryczny przegląd wszystkich ministerów, które pod panowaniem królowej Izabeli II. stały u steru rządu. Jest to zarazem dokładny obraz wszystkich burz politycznych, które w ostatnich 27 latach dożyły się na półwyspie iberijskim, a którym po największej części przypisać potrzeba winę, iż Hiszpania opóźniła się w rozwoju politycznym. Od 15. stycznia 1834 po dziś dzień rządziło Hiszpanią 40 rozmaitych gabinetów. Liczba nominacyi ministrów wynosi 529; z tych było 245 więcej niż raz mianowanych. Pod temi wszystkimi gabinetami obradowały kortezy tylko 8 razy nad budżetem państwa, a 13 razy rozwiązywał rząd zgromadzenie reprezentantów kraju. Pięć razy było ministeryum Narvaeza, po dwa razy bywali Isturiz, Gonzalez, Lopez

i O'Donnell prezydentami ministrów. Dwa ministerya trwały tylko po jednym dniu, jeden dwa dni, a pięć innych mniej niż miesiąc. Najdłuższymi rządami Narvaez, razem 6 lat i 14 dni; chociaż w ciągu tego czasu były kortezy zwołane przez 2 lata i 4 miesiące, ułożono przeciwiecznie tylko raz budżet państwa. Pod gabinetem Espartera, zwycięskiego księcia, który stał dwa lata na czele rządu, układano budżet dwa razy. Również korzystnym w tym względzie był rząd teraźniejszy prezydenta ministrów O'Donnella, który od 3 lat stoi u steru. Nadto ma O'Donnell tę zasługę a raczej szczęście, że ustalił teraz wojny domowe, które przedtem nieustannie kraj niszczyły. W tej mierze podaje wykaz następujące smutne stosunki kraju: pod 9 gabinetami zostawał cały półwysp w stanie obłędzenia, pod kilku innymi większa część kraju, mianowicie 22 do 35 ze 49 prowincyi Hiszpanii. Czas spokojniejszy nastąpił dopiero w końcu roku 1857, kiedy już tylko 6 prowincyi zostawało w stanie obłędzenia. W ostatnich 3 latach niezaszło już znaczniejsze zakłócenie spokojności i Hiszpania zaczyna używać błogosławieństwa pokoju. Zás wojna z Morokkiem służyła tylko do podniesienia ducha narodowego i pojednania powąsionych stronnictw uczuciem patriotyzmu.